

Presidenteentzako adierazpen komuna 2019ko osoko bilkura

Andorrako Printzerriko Kanpo Arazoetako ministroa, mugaz haraindiko lankidetzarako Andorrako erakundeko presidente gisa, eta Okzitaniako eta Akitania Berriko zein Euskadi, Nafarroa, Katalunia eta Aragoiko presidentek –Aragoikoa, Pirinioetako Lan Elkarteko (CTP) presidente gisa– 2019ko azaroaren 28ko osoko bilkuran elkartu gara Jakako (Huesca) Pirinioetako Lan Elkartearen (CTP) egoitzan, eta honako baterako adierazpen hau hitzartu dugu:

1. Gure iritziz, **une honetan**, zeinetan Europako Batzorde berriak bere mandatua abiaraziko baitu eta 2021-2027 aldirako finantza-markoa onartzeko baitago, Europar Batasunak aurre egin behar die **erronka kezkagarriei**, esaterako klima-aldaketaren aurkako borrokari, sozialki zuzena eta bidezkoa den trantsizio energetikoari, desazelerazio ekonomikoari, gudu komertzialei zein protekzionistei, Brexitaren ondorioei edota migrazio-politikaren kudeaketari.

2. Adierazten dugu **beharrezkoa dela Europar Batasunaren sortze-itunekiko eta espirituarekiko jarrera adostua nahiz koherentea izatea**, eta berresten dugu Pirinioetako Lan Elkartearen asmoa: batetik, mugaz haraindiko benetako lankidetzaren espazio gisa indartzea, eta, bestetik, Europar Batasuna eraikitzeko tresna parte-hartzaile eta arduratsua izatea.

Ildo horretan, CTPk bat egingo du **2030erako Europa jasangarria lortzeko** eta Nazio Batuen Agendako Garapen Jasangarriko Helburuetan aurrera egiteko beharri buruzko nazioarteko zein Europako kontsentsuarekin. Hori guztia hainbat arlotako eraldaketa handien bitartez, hala nola, trantsizio energetikoa, kontsumo eta ekoizpen jasangarriak edota despreekotasunen murrizketa.

3. Erronka horien aurrean, pozik gaude **Pirinioetako Lan Elkartek “2018-2024 aldirako Pirinioetako Estrategiari” (EPI) eman dion bultzadarekin**, Partzuergoa osatzen duten lurraldeen arteko lankidetzaren eraginkorra lortzeko, elkarrekin hazteko osagarritasunean eta aniztasunean oinarrituta.

Gure asmoa da estrategiaren ardatzak 2020tik aurrera errealitate izatea. Horregatik, EPI behar bezala ezartzeko, CTPk konpromisoa hartu du estrategiaren ardatzen tresnak osatzeko eta dinamizatzeko. Hala, **“Klima babesteko ekintza”** Klima Aldaketaren Pirinioetako Behatokiaren (KAPB) jardueren bitartez sendotu da, eta horiek izaera operatiboagoa eman diote. **“Lurraldearen ekimenak eta erakargarritasuna sustatzeko”**, kultura-ondarearen, osasunaren zein gazteriaren lantaldeak eratu dira, baita CTP garatzeko eta dinamizatzeko unitatea ere (UD2). Pirinioetako lurraldeen eleaniztasuna kultura-aniztasunaren atribututzat jotzen dugu. Pirinioetako Estrategiak bere ekintza guztietan biltzen du ezaugarri hori.

“Mugikortasuna, konektagarritasuna eta irisgarritasunak” Azpiegituren, Garraioaren eta Komunikazioen Batzordeak aurretik abiarazitako lanei ekingo die berriz. Azkenik, **“Gobernantza, kapitalizazio eta komunikazioaren”** bidez, CTP indartu behar dugu bai Estatuaren bai erkidegoko instituzioen ezinbesteko solaskide rolean, mugaz haraindiko lankidetzaren arloan erreferente iraunkorra den aldetik. Horrela, Partzuergoak izena eman du EBren Gardentasun Erregistroan intereseko talde moduan, eta Pirinioetako Estrategia aipatu dute Europako Batzordearen Eskualdeko eta Hiriko Politikaren Zuzendaritza Nagusiaren **Border Orientation Paper (Spain-France-Andorra)** dokumentuan.

Bestalde, proiektuak zuzentzen jarraitzeko dugun interesa adierazi nahi dugu, **B-Solutions “When Emergency Medical Systems (EMS) erase borders”** proiektua kasu (Emergentsia-sistema medikoek

mugak deuseztatzen dituztenean). Mugaz haraindiko emergentzia sanitarioei buruzko ekimen horren helburua da herritarrek emergentziako osasun-zerbitzuak errazago jasotzeko aukera izatea oztopo administratiboak deuseztatuz. Horretarako, lurralde mugakide guztietako administrazio sanitarioen arteko lankidetzak-hitzarmenak eta mediku-elkargoen arteko akordioak sinatuko dira.

4. Eutsi egiten diogu CTPk **Espainia-Frantzia-Andorra INTERREG V A Programaren (POCTEFA 2014-2020)** kudeaketa-agintari gisa duen konpromisoari, eta pozik gaude programazioa bete delako. Dagoeneko programaren 160 proiektuk baino gehiagok laguntzen dute egunero lurraldeko biztanleen bizitza hobetzen. Ildo horretan, adierazten dugu kudeaketa-agintari izaten jarraitzeko interesa dugula, eta POCTEFA 2021-2027 kudeatzeko lehen pausoak eman ditugula.

5. 2019ko irailaren 23an New Yorken izandako klimaren biltzarrean, NBEko idazkari nagusiak ohartarazi zuen munduak ahaleginak hiru eta bost aldiz artean biderkatu beharko dituela klimaren krisiari aurre egiteko eta mundu osoan jasaten ari garen kalteak saihesteko –hedabideetan oihartzun handia izan duen Pirinioetako klima-alaketari buruzko txostenean azaldu ziren kalteok–.

Ildo horretan, agertu nahi dugu gure konpromisoa berotegi-efektuko gasen isuriak gutxitzeko beharrezkin, Parisko Ituna bete ahal izateko, eta Garapen Jasangarriko Helburuetatik hamahirugarrena lantzearekin, hain zuzen, klima babesteko ekintza.

Pirinioetako Lan Elkartea Klima Aldaketaren Pirinioetako Behatokia indartzen ari da, arlo horretan mugaz haraindiko lankidetzaren ekimen integratzailea izan dadin. CTPk 2010ean sortu zuen behatokia, POCTEFA 2007-2013 programaren Eskualde Garapeneko Europako Funtzaren finantzazioari esker lehenik eta POCTEFA 2014-2020 programaren bidez ondoren. CTPk finantzazio-iturriak dibertsifikatu ahal izan ditu Europako bestelako mendi-inguruekin lankidetzako ekintzak gauzatzeko: hainbat proiektutan parte hartu du eta OPCC ADAPYR proiektuan (POCTEFA 2020-2022) lider arituko da.

Gainera, 2019an, Andorrako Gobernuaren gonbidapenari esker, CTPk aukera izan du Pirinioetako klima-alaketari buruzko txostenaren ondorioak Nazio Batuen egoitzan aurkezteko.

6. Bizirik mantentzen dugu **Pirinioetako Lan Elkartearen Adierazpen Politikoaren** espiritua, zenbait urterako finantza-esparruaren eta 2021-2027 aldirako kohesio-politika izango denaren gaineko Europako Batzordearen proposamenei buruzkoa, lurralde-arteko lankidetzak ahalbidetzen duen esparruaren biziraupena erreklamatzeko, bereziki, mugaz haraindiko jarduerarena.

Berriz azaldu nahi dugu despopulazioak eta biztanleriaren zahartzeak eragiten dituzten egitura-arazoei irtenbide partekatuak aurkitzeko asmoa. Horrenbestez, adierazten dugu beharrezkoa dela mugaz haraindiko azpiegiturak planifikatzen eta, egokituz joz gero, gauzatzen jarraitzea, konektagarritasuna, turismoa, osasuna, kultura eta abar errazteko, Pirinioetako tokiko eragileen arteko garapen ekonomikoko zein gizarte-kohesioa palanka moduan.

7. Azkenik, konpromisoa hartzen dugu **Pirinioetako Estrategian zehaztutako lurraldeko erronka guztiei aurre egiten jarraitzeko.** Modu horretan, CTPk lider jarraituko du Pirinioetako lurraldeen arteko mugaz haraindiko lankidetzan, baita Europar Batasunaren lurralde-kohesioan laguntzen ere.

8. Eskerrak eman nahi dizkiogu Aragoiko Autonomia Erkidegoari bi urteko presidentetzagatik, zeinak hurrengo urteetarako ekintza-markoa osatzen lagundu baitu. Halaber, arrakastarik handiena opa diogu Kataluniaren presidentetzari.

Maria Ubach Font andrea

Presidentea

**Mugaz haraindiko lankidetzarako
Andorrako erakundea**

Alain Rousset jauna

Presidentea

Akitania Berriko Eskualde Kontseilua

Francisco Javier Lambán Montañés
jauna **Presidentea**

Aragoiko Gobernua

Joaquim Torra i Pla jauna

Presidentea

Kataluniako Gobernua

Iñigo Urkullu Renteria jauna

Presidentea

Eusko Jaurilaritza

Carole Delga andrea

Presidentea

Okzitaniako Eskualde Kontseilua

María Chivite Navascués andrea

Presidentea

Nafarroako Gobernua

